

Samenhang in het primair onderwijs

Hoe breng je samenhang aan tussen verschillende vakken in het primair onderwijs?

Dat is de centrale vraag in het project 'Taal en rekenen binnen wereldoriëntatie'.

Veel basisscholen streven naar een vorm van samenhang in het curriculum. "Ze zien diverse voordelen", vertelt Anne-Christien Tammes, leerplanontwikkelaar bij SLO. "Zo kan samenhang tussen vakken de overladenheid van het programma tegengaan en kan het scholen ruimte geven om het curriculum meer naar eigen inzicht in te richten. Bovendien: als samenhang goed wordt vormgegeven, draagt dit bij aan betekenisvol leren, waardoor de betrokkenheid van leerlingen groter is."

Doelen verweven

Samenhang is een containerbegrip, stelt Anne-Christien. "Het verschilt per persoon wat je eronder verstaat. Bovendien zijn er verschillende vormen van samenhang: binnen vakken, tussen vakken, tussen leerlijnen in primair en voortgezet onderwijs. Wij concentreren ons met dit project op samenhang tussen wereldoriëntatie en taal en/of rekenen. We zien dat scholen onderdelen van wereldoriëntatie - aardrijkskunde, geschiedenis, natuur, wetenschap en technologie - vaak in samenhang aanbieden. Bij de kernvakken taal en rekenen-wiskunde ligt dat lastiger. Doordat de kaders strikter zijn voor taal en rekenen-wiskunde wijken scholen niet zo snel af van de methode. Jammer, want er zijn kansen genoeg om deze vakken te verbinden aan wereldoriëntatie."

Voorbeelden

Anne-Christien geeft twee concrete voorbeelden van hoe die samenhang eruit kan zien: "Stel, je bent bij wereldoriëntatie bezig met het thema Tweede Wereldoorlog. Kijk dan of je meteen ook met taaldoelen aan de slag kunt gaan. Vraag leerlingen hun opa en oma te interviewen over hun oorlogservaringen. Geef instructie over hoe je een interview houdt en aan welke eisen het verslag moet voldoen. Of: leerlingen werken aan een doel voor wereldoriëntatie; ze gaan leren hoe piramides zijn gebouwd door de Egyptenaren. Ze krijgen de opdracht een piramide te maken van papier of blokken. Een mooie kans om met leerlingen het concept 'schaal' te onderzoeken: hoeveel moet je de afmetingen van de piramide verkleinen, zodat deze in je lokaal past?"

Ontwikkeltraject

Leerkrachten ervaren in de praktijk toch dat het best ingewikkeld kan zijn om tot meer samenhang te komen, weet Karianne Djoyoadhiningrat-Hol. Met Anne-Christien en vier andere collega's maakt zij deel uit van het projectteam 'Taal en rekenen binnen wereld-

oriëntatie' van SLO. "Een aandachtspunt is hoe je bewust werkt aan zowel doelen voor wereldoriëntatie als aan doelen voor taal en/of rekenen-wiskunde. Welke doelen en leerlijnen zijn er? Hoe vertaal je die naar je lessen? Hoe vertel je leerlingen over doelen waaraan ze gaan werken? En hoe ga je na of de doelen behaald worden? Waar liggen mogelijkheden voor verbinding tussen deze leergebieden?"

Kleine stapjes

Samen met drie ontwikkelscholen zoekt het projectteam een antwoord op dergelijke vragen. Waar liggen kansen als je vakken met elkaar wilt verweven? Hoe benut je die? Wat heb je daarvoor nodig? "We hebben gemerkt dat het belangrijk is om steeds kleine stapjes te zetten", zegt Karianne. "Niet alles hoeft meteen op de schop. Het is van belang om eerst te experimenteren om te zien wat werkt en wat niet."

Wil je toe naar meer samenhang, dan is het verder belangrijk dat de hele school dit streven ondersteunt. "Een breed gedragen visie, die actief wordt uitgedragen door de schoolleiding, is cruciaal als je hiermee aan de slag gaat."

Ervaringen delen

De verwachting is dat steeds meer scholen de komende jaren kiezen voor wereldoriëntatie en taal/rekenen in samenhang. "Ze werken graag aan vakoverstijgende thema's, zoals 'gezondheid' of 'duurzaamheid'. Dit vraagt om meer samenhang. Ook binnen Curriculum.nu is het een belangrijk uitgangspunt", vertelt Karianne. "Met dit project destilleren we wat leraren, die willen werken aan samenhang, nodig hebben."

De projectgroep deelt de ervaringen via een themapagina op de SLO-website. Hier vinden geïnteresseerden straks interessante inzichten, een stappenplan, bruikbare lesvoorbeelden, relevante literatuur.

Karianne: "Met deze tips & tricks hopen we scholen, maar ook onderwijsadviseurs, pabo's en uitgeverijen, te inspireren en op weg te helpen. In het najaar vindt er bovendien een bijeenkomst plaats met inspiratiesessies, uitwisseling en praktijkvoorbeelden."

11 slo

Meer informatie

[» slo.nl/thema/meer/samenhang-primair-onderwijs](https://slo.nl/thema/meer/samenhang-primair-onderwijs)